

Årsberetning for Øvre Suså Vandløbslaug 2016

samt mål for 2017

Arbejdet i 2016

En overordnet status for året 2016 er, at bestyrelsen har afholdt 7 møder samt deltaget i en række offentlige og indbudte møder. Vi har lokalt haft et konstruktivt samarbejde med de fire kommuner, herunder modtaget løbende information fra kommunerne, via hjemmesider m. m., samt sager om kontrol opmålinger og genopretning af strækninger, hvor gældende vandløbsregulativer ikke var overholdt. Dette gælder også genopretning af Torpe Kanal, som var et hængeparti fra 2015, efter opmålingen gjort tilbage i 2014.

Klimaet 2016

Lokalt har vi i 2016 været forskånet for kraftige nedbørshændelser der har skabt tabsgivende oversvømmelser, ej heller har de seneste storme påvirket vandløbenes vandstand negativ, da stormene ikke var fulgt af kraftig nedbør.

Temperaturen i Susåens opland var på årsbasis 9,1 C, der faldt 623 mm nedbør, hvilket er 10% mindre end 10 årsgennemsnittet, og antallet af soltimer var 1726, 2% over 10 års gennemsnittet. Et stille og roligt gennemsnitsår.

Alarmerende er dog den viden, **--at vi er midt i en klimaændring--** der beregnet af GEUS betyder, at vi nu må forvente at en f.eks. 10 års nedbørshændelse ved Holløse Mølle, vil betyde en vandafledning på 40 m³/sek. . Denne stiger til 55 m³/sek. i 2050. En sådan viden om hvad vi har at vente om blot 33år, gør det påtrængende at man politisk i folketinget træder i karakter, og ændre vandløbsloven så at de nuværende regulativer opgraderes til nu-og fremtidigt behov for vandafledning Vi trænger til politikere der træder i karakter i forhold til den viden vi har om hvad klimaændringen kræver, **at staten via opjusterede love, pålægger kommunerne at sikre vandløbenes vandafledning**, men også samtidigt skaber plads til den natur som Danmark har acceptere i EU.

Behov for revurdering af vore vandløbsregulativer:

I 2016 fik vi Næstved kommune til at opmåle strækninger af Øvre Suså, som senest var blev reguleret via et tillægsregulativ i 2006, og hvor tillægsregulativet skulle have været revurderet i 2016. Problemet med denne strækning er sandsynligvis, at regulativet anviser "ingen vedligeholdelse" på en strækning, hvilket bør ændres. En lignende sag har vi i Ringsted Ådal, hvor der heller ikke på grund af regulativet er foretaget vedligeholdelse. Her er der også behov for at Ringsted kommune gennemføre en opmåling og efterfølgende genskaber regulativets vandløbsskikkelse, så at der ikke igen sker en tilgroning og utilsigtede ændring i vandløbets skikkelse og forringet vandafledning. Vi vil sammen med kommunerne arbejde videre med disse sager, som jo tydeligt viser at der løbende er behov for justeringer i vandløbsregulativerne, fordi den nuværende vandløbslov i **§ 27** fastslår at "**Vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres**" samtidigt med at overholdelse af en lang række habitats forordninger som Danmark har tilsluttet sig. Overholdelse af disse EU Habitats forordninger modarbejder § 27. Vi savner en politisk udmelding om at fremtidens vandafledningen på grund af klimaændringerne skal kunne klare f.eks. en 10 års nedbørshændelse, og at der samtidigt i vandløbene skabes forhold og plads til natur og miljø.

Mange kommunerne landet over, er i gang med at rette gældende regulativer, hvilket egentligt ikke er hensigtsmæssigt, når der ikke indgår et nationalt krav om, at nye regulativer, **skal sikre plads til såvel natur og miljø, som en klimasikring af vandløbenes vandafledningsevne**. De regulativer der bør opdateres er de tillægsregulativer fra 1980'ernes og senere, der indførte begrænsninger i vedligeholdelsen, og derved reducerede den oprindelige vandafledningsevne.

Behov for aktuelle målinger af vandmængder samt N og P i Susåen.:

I 2018 vil jordbruget blive pålagt restriktioner i deres brug af plantenæringsstoffer, beregnet ud fra kystfarvandenes tilstand. Karrebæk Fjord modtager 90% af sin belastning fra Susåens opland, der er derfor et akut behov for at en eventuel restriktion i gødningsanvendelsen fra 2018, hviler på aktuelle opdaterede data for både N, P samt miljøfremmede stoffer. Udenlandske forskere gransker for tiden de anvendte modeller som forskerne i Silkeborg har opstillet for at se om disse bør opdateres. Med to nuværende, og 4 nye målestationer opstillet af SVANA i Susåens opland, suppleret med kommunernes vandstandsloggere, vil det give et langt mere sikkert datagrundlag for de beregning af eventuelle restriktioner der i 2018 lægges på jordbruget i Susålandet

Øvre Suså Vandløbslaug har tegnet kontrakt med firmaet HydroInform om at sammenkæde alle oplandets tilgængelige data, så der kan skabes et løbende samlet overblik, for såvel hvordan vandet der afledes fra forskellige dele af Susåens opland, som hvor og hvor meget næringsstof der kommer fra de forskellige kommunale tilløb, så der kan sættes ind lokalt, for at bedre vandløbs- og fjordens tilstand. Vi har uden held, fra ålaugets side forsøgt at få flyttet nogle af de nye statslige målestationer, så de mere nøjagtigt oplyste om de enkelte kommuners udledning. Vi er dog overbevist om, at vi i fremtiden med et løbende aktuelle overblik skabt af HydroInform, kan skabe et grundlag for, hvordan en fremtidig styret vandafledning vil kunne indgå som et fundament for den klimasikring mod tabsgivende oversvømmelser som vi venter må/skal iværksættes af ministeriet i forbindelse med 3. generations vandplan fra 2021-2026.

Det politiske klima for vandløbene

I min beretning fra 2015 skrev jeg at Eva Kjær Hansen ville afvente en eventuel ændring af vandløbsloven, til at hun havde set effekten af 16 punkts planen, herunder effekten af det hørdebrev der pålagde kommunerne at sikre vandafledningen, samt af effekten ved at udtage en række vandløb, vandløb under 10 km² opland, samt kontrol af om at de større vandløb var klassificeret rigtigt.

I november 2015 blev der sendt et hørdebrev til kommunerne om at leve op til at vandløbsregulativernes blev overholdt. Vigtigt i denne forbindelse er at såvel grødeskæring som nødvendig oprensning kan sikre vandafledningsevnen. Det resulterede i at ministeren nedsatte et hurtigt arbejdende udvalg, der skulle udarbejde en ny grødeskæringsvejledning. Vedtagelsen af 2. generation vandplaner blev derfor udskudt, til vedtagelse medio 2016.

Ministerens grødeskæringsudvalg blev desværre ikke nogen gevinst for en bedre vandafledning, der gik politik i sagen, og virkemidler som grødeskæring efter Ålborgmetoden samt at benyttelse af dobbeltprofiler ikke blev medtaget, hvorfor hørdebrevets formål ikke blev nået.

Begrænsning af antallet af vandløb der skulle indgå i vandplanerne besluttede ministeren skulle ske ved at **vandrådene for de 23 kystfarvande** indstillede via kommunerne til Miljøstyrelsen, hvilke vandløb der skal udgå. Vandrådernes **indstilling skal ske efter kriterier udarbejdet af styrelsen**. I skrivende stund er disse retningslinjer endnu ikke offentliggjort. Planen er, at først skal indstilling til udtagning af oplande under 10 km² færdiggøres primo 2017, medens indstilling af ændret

klassificering for de større vandløb først skal afsluttes medio 2017. Ålauget forventer at være repræsenteret med to personer i vandrådet for Smålandsfarvandet, samt deltage i flere kommunale "under råd" der jo med baggrund i lokalkendskab rådgiver vandrådene.

Den politiske storm mod 16 punkts planen, herunder tilladelsen til anvendelse af mere kvælstof, kostede et ministerskifte og en fortsat hetz mod jordbrugserhvervet.

Life projektet.

Life projektet var også til debat i 2015. Næstved kommune ansøgte EU et "Life projekt" til sikring af Tykskaldet malermuslings overlevelse i Torpe Kanal og Susåen. Det udarbejdede Projekt har positive konsekvenser for Susåens naturindhold, vandafledning samt sparet kloakering af husstande der udleder til Torpe Kanalen, ved at Kanalen ledes forbi Bavelse sø, og ledes direkte til nedre Suså. I projektet indgår også at opstemningen ved Holløse Mølle nedlægges.

Projektet har været behandlet ved en række møder i 2016. Ved et af de første møder d. 8/8, udleverede vi en skriftlig indsigelse til kommunen om at de af rådgivningsfirmaet foretagne beregninger var sket på et forældet datagrundlag for vandafledning, i forhold til beregninger udført af GEUS 2013 og 2014. Vi anmodede om at projektet blev genberegnet på de af GEUS beregnede tal. Efterfølgende har der været afholdt en række yderlige møder, og der er fremkommet forslag til alternative løsninger. Status er at Næstved byråd i december 2016 vedtog at der skal ske en videreprojektering, hvilket forventes at ske 2017- 2018.

Ønsker for vandafledning natur og Miljø i Susåens opland på sigt!

Øvre Suså vandløbslaug ser Life projektet og Ringsted ådal projektet som anledning til at samle de fire kommuner, deres forsyninger samt alle interessenter i et "**oplandsråd for Susåen**" dvs. for hele Susåens 835 km² store opland.

Vi indgav høringsvar til det igangværende projekt Ringsted ådal, projektet er begrundet i Ringsted bys om kloakering så alt vand fra tage og befæstede arealer ledes til Ringsted ådalen uden om rensningsanlæggene. Dette vil ved monsternedbørs situationer belaste vandstand og vandafledningen i Susåen, hvor genslyngningerne ved Vrangstrup, i forvejen har rigeligt med problemer for at undgå tabsgivende oversvømmelser. Et oplandsråd hvor hver af de fire kommuner der belaster Karrebæk Fjord, Næstveds belastning 40%, Ringsted 30%, Faxe og Sorø hver med 15 %, kan foretage en holistisk planlægning af fremtidens vandafledning, så

tabsgivende oversvømmelser af by og land undgås **ved f.eks. en intelligent styret vandafledning**. En vandafledning baseret på et net af aktuelle data fra såvel de kommunale som de statslige målestationer, koblet med udsigter for lokalklimaet, kan danne basis for en fremtidig styret vandafledning, så at der til alle tider tilstræbes størst mulig buffer kapacitet i ådale, søer og veldrænede jorde, så natur og lokalsamfundet klimasikres bedst muligt mod tabsgivende oversvømmelser.

Vores landspolitikere har endnu ikke taget stilling til hvordan en nødvendig klimasikring af vore vandløbs vandafledning skal ske, men det nuværende nedsatte udvalg ledet af Henrik Høegh skal se på **en revurdering af vandløbsloven**, og give politikerne indstilling, så at en revurderet vandløbslov kan foreligge i folketingsåret 2018-2019.

Opgaven for 2017 og de kommende år:

Bestyrelsen vil i 2017 fortsat udbygge vort samarbejde med de lokale politikere, og medarbejdere, rådgivere og forskere. Fortsætte samarbejdet med kommunerne om de lokale vandløbsager, dvs. opmålinger, grødeskæring m.m. dvs. at **gældende regulativer overholdes, med oprindelig vandafledningskapacitet**. Derudover vil vi spille aktivt med i lokale projekter, påvirke vandrådsarbejdet samt deltage i relevante møder og debatter.

Øvre Suså Vandløbslaug vil arbejde aktiv for at der nedsættes et **Oplandsråd for Susåen hvis formål er: At sikre at Susåens drift og vedligeholdelse, herunder at delprojekter der påvirker Susåens vandafledning, integreres i en holistisk vurderet helhed, der omfatter hele Susåens opland og Karrebæk Fjord, under hensyntagen til klimaforandringer samt borger og naturinteresser.**

Tiden er moden til **Et oplandsråd der dækker hele Susåens opland**, et råd der løbende kan bearbejde og integrere projekter love, økonomi m.v., der indvirker på Susåens natur og vandafledning, således at der sker en helhedsvurdering for såvel borger, lokal natur og erhvervsinteresser.

Landspolitisk mangler vi handling der kan imødegå de tab klimaforandringerne vil give/giver lokalsamfundet ---i form af **revurderede love og bekendtgørelser**--- en opgave alle lokale politikere, landboforeninger, KL m. fl. aktivt må støtte op om.

Afslutningsvis skal der bringes tak til bestyrelsesmedlemmer for veludført arbejde, samt en **stor tak til samarbejdspartnere og alle personer som i årets løb har henvendt sig**, og som har været en forudsætning for vort arbejde.

Fordelerbygværket hvor 1/3 af Susåens vand ledes ind i Torpe Kanal.